

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
सत्रान्तपरीक्षा, नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा- शास्त्री-२ (SEM-3)	प्रश्नपत्र-८	गुणाः - ७०
विषय:- पौरोहित्यम्	CE236	समयः - ०३ तः ०६
दिनाङ्कः - ०२/१२/२०१६	सन्दर्भग्रन्थः - प्रतिष्ठाभौतिकम्	

॥ प्रथमान्वितिः ॥

- प्र-१ कस्यापि एकस्य ससन्दर्भ व्याख्या कार्या । ०८
१. ॐ तत्त्वामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ।
अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुश २ स मा न आयुः प्रमोषीः ॥
  २. हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
सदाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
- प्र-२ एकस्य सविस्तरम् उत्तरं ददातु । ०८
१. कौतुकसूत्रबन्धनम् ।
  २. जलयात्राप्रयोगविधिः ।
- प्र-३ एकस्य टिप्पणी कार्या । ०४
१. जलयात्राणां नेयपदार्थाः ।
  २. स्नपनवेदी रचना कार्या ।
- प्र-४ पञ्चानां लघूत्तराणि देयानि । ०५
१. मध्यवेद्योः ईशानस्तम्भे कस्य देवस्य पूजनं भवति ?
  २. केनोदकेन आज्यस्थाल्याः प्रोक्षणम् ?
  ३. जलाधिवाससमये केषां पूजनं भवति ?
  ४. स्नपनविधेः कति कलशाः वर्तन्ते ?
  ५. प्रासादस्नपने कति कलशाः वर्तन्ते ?
  ६. देवीप्रतिष्ठायां के मासाः ग्राह्याः ?

॥ द्वितीयान्वितिः ॥

- प्र-५ कस्यचिद् एकस्य ससन्दर्भ व्याख्या कार्या । ०८
१. ॐ यः प्राणतो निमिषतो महत्त्वैकऽइद्राजः जगतो बभूव ।
यऽईशेऽस्य द्विषट्चतुष्पादः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
  २. ॐ सुजातो ज्योतिषा सह शर्म वरूथमाऽसदत्स्वः ।
वासो अग्ने विश्वरूप २ सं व्ययस्व विभावसो ॥
- प्र-६ एकस्य सविस्तरम् उत्तरं लिखत । ०८
१. नेत्रोन्मीलनम् ।
  २. उत्तरवेदी स्नपनक्रमः ।
- प्र-७ एकस्य टिप्पणीं लिखत । ०४
१. स्नपनचक्रनिर्माणम् ।

२. उत्तरवेदीनिर्माणम् ।
- प्र-८ पञ्चानां लघूत्तराणि लिखत ।** ०५
१. स्नपनविधौ कानि द्रव्याणि कलशेषु निक्षिप्तव्यानि ?
  २. स्नपनविधौ प्रथमं कस्याः स्नपनं क्रियते ?
  ३. नेत्रोन्मीलनं कदा कर्तव्यम् ?
  ४. अग्न्युत्तारणे कस्य सूक्तस्य पाठो विधेयः ?
  ५. प्राणप्रतिष्ठाभूते के मासाः ग्राह्याः ?
  ६. अधिवासप्रकाराः कति ?
- ॥ तृतीयान्वितिः ॥
- प्र-९ कस्यचिद् एकस्य सान्वयं व्याख्यां कुरुत ।** ०८
१. ॐ मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमन्तनोतु ।
अरिष्टयज्ञ २ समिमन्दधातु विश्वेदेवा स इहमादयन्तामोऽप्रतिष्ठ ॥
  २. विष्णोरराटमसि विष्णोः श्रप्त्रेस्थो विष्णोः स्यूरसिविष्णोर्ध्रुवोसि ।
वैष्णवमसि विष्णवेत्वा ॥
- प्र-१० एकस्य सविस्तरम् उत्तरं लिखन्तु ।** ०८
१. देव्याः प्रतिष्ठाहोमविधिं लिखत ।
  २. दक्षिणादानं लिखत ।
- प्र-११ कश्चिदेकस्य टिप्पणी कार्या ।** ०२
१. तत्त्वन्यासविधिः ।
  २. शिलानिर्णयम् ।
- प्र-१२ लघूत्तराणि लिखत । (कयोरपि द्वयोः)** ०२
१. विद्यातत्त्वाधिपतेः का शक्तिः अस्ति ?
  २. प्राणप्रतिष्ठयां ॐ कतिवारम् उच्चार्यते ?
  ३. पूर्णाहुत्यां केन नाम्ना अग्निपूजा भवति ?